

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3250/2017. (X. 10.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Balassagyarmati Törvényszék 4.Bf.238/2016/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján 2017. április 4-én – az elsőfokú bíróság útján – alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és kérte – a Balassagyarmati Járásbíróság 23.B.327/2016/2. számú végzésére kiterjedően – a Balassagyarmati Törvényszék 4.Bf.238/2016/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és a megsemmisítését.
- [2] Az indítványozó mint magánvádló, a Balassagyarmati Járásbíróságon 2016. szeptember 26-án feljelentést tett a felesége által indított polgári per alperese (a továbbiakban: terhelt) ellen a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 226. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő rágalmazás vétsége miatt. Az indítványozó beadványát a 2016. június 3-án, ugyanazon terhelt ellen, ugyanazon bűncselekmény miatt tett feljelentése kiegészítéseként jelölte meg. A két ügyet a Balassagyarmati Járásbíróság nem egyesítette, hanem 2016. november 11-én kelt 12.B.327/2016/2. számú végzésével a büntető-eljárást jelen ügyben is megszüntette. A Balassagyarmati Törvényszék 2017. február 6-án jogerőre emelkedett, 4.Bf.238/2016/7. számú végzésével az elsőfokú végzést helybenhagyta.
- [3] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panasza szerint a támadott bírósági határozatok sértik az Alaptörvény II. cikkében (emberi méltósághoz való jog), VI. cikk (1) bekezdésében (jó hírnévhez való jog) foglalt jogait, valamint az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdésében foglalt méltóságvédelmi követelményt.
- [4] Az elsőfokú bíróság végzésében megállapította, hogy az indítványozó felesége által indított polgári peres eljárás keretei között a terhelt a felperesi kereset hiteltelenségére utalva az alperesi védekezés részeként, az indítványozó társadalmi megbecsülésének megsértésére alkalmas olyan kijelentéseket tett, amely gyalázkodástól, becsmérléstől mentesek (elsőfokú végzés 2. oldal 5. bekezdés).
- [5] A bíróság rögzítette, hogy a terhelt által elkövetett cselekmény az egységes bírósági gyakorlat értelmében nem jogellenes. Nem valósít meg bűncselekményt a hatóság előtt folyamatban lévő eljárásban az ügyfél által az őt megillető jogok keretei között az ügy tárgyával, és az abban érintett személlyel összefüggésben, az ügy tisztázása érdekében tett – gyalázkodástól, becsmérléstől mentes – tényállítása akkor sem, ha az objektíve a becsület csorbítására alkalmas (elsőfokú végzés 2. oldal 4. bekezdés).
- [6] A másodfokú bíróság végzésében az elsőfokú végzést azonos indokkal helybenhagyta.
- [7] Az indítványozó azért kérte a támadott határozatok alaptörvény-ellenességének a megállapítását, mert nem ért egyet a támadott bírósági határozatokban foglalt döntéssel. Az indítványozó hivatkozott a 36/1994. (VI. 24.) AB határozatra, valamint a 13/2014. (IV. 18.) AB határozatra abban a tekintetben, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának korlátja lehet az emberi méltóság, a becsület és a jó hírnév, továbbá a véleménynyilvánítás szabadságának védelme nem terjed ki a becsületsértő, tudatosan hamis tényállításokra. Álláspontja szerint a terhelt, mint alperes nem volt figyelemmel a polgári eljárásban a feleket terhelő igazmondási kötelezettségre, így hamis, becsületsértő állításaival megsértette emberi méltóságát és jó hírnévhez való jogát.
- [8] 3. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [9] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-ára alapozott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. A Balassagyarmati Törvényszék mint másodfokú bíróság 4.Bf.238/2016/7. számú végzését 2016. feb-

ruár 23-án kézbesítették az indítványozónak. Az alkotmányjogi panasz 2016. március 24-én érkezett az első fokon eljáró bírósághoz és 2017. április 4-én az Alkotmánybírósághoz. Az Alkotmánybíróság ennek alapján rögzítette, hogy a panasz határidőben benyújtottnak számít.

- [10] 4. Az alkotmányjogi panasz eleget tesz az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésében foglalt, az indítványokkal szemben támasztott követelményeknek, mivel tartalmazza az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (az Abtv. 27. §); az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [III. cikk, VI. cikk (1) bekezdés, IX. cikk (4) bekezdés].
- [11] Az indítvány megjelölte a támadott bírósági határozatokat (Balassagyarmati Járásbíróság 23.B.327/2016/2. számú végzése, Balassagyarmati Törvényszék 4.Bf.238/2016/7. számú végzése), és kifejezett kérelmet terjesztett elő arra nézve, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a felsorolt határozatok alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat, így az indítvány a határozott kérelem alkotmányos feltételeinek eleget tett.
- [12] 5. Az Abtv. 27. § a) pontja értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti.
- [13] Az alapul szolgáló büntető ügyben az indítványozó magánvádlóként járt el, így a benyújtott indítvány vonatkozásában az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében érintettnek tekinthető [pl. 1/2015. (I. 16.) AB határozat, Indokolás [9]; 3090/2016. (V. 12.) AB határozat, Indokolás [14]].
- [14] 6. Az Alkotmánybíróság vizsgálta azt is, hogy a támadott bírósági határozat az ügy érdemében hozott döntésnek vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek tekinthető-e. Az Alkotmánybíróság több határozatában rögzítette, hogy alkotmányjogi panasz keretében csak az ügyek érdemében hozott végső döntések és a bírósági eljárást befejező egyéb döntések vizsgálhatók. Alkotmányjogi panasz tárgya lehet a büntetőeljárásban hozott döntések közül az Abtv. 27. § első és második fordulata alapján valamennyi ügydöntő határozat, így az ítélet és az ügydöntő végzés is [legutóbb pl. 3057/2017. (III. 20.) AB végzés [7], korábban: 3040/2015. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [30], 3002/2014. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [20]–[21]]. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján rögzíti, hogy jelen ügyben a büntetőeljárást megszüntető végzés érdemi határozatnak tekinthető, így az indítvány ennek a feltételnek is megfelel.
- [15] 7. Az Abtv. 27. § b) pontjában foglaltak szerint a bírói döntéssel szemben alkotmányjogi panasz akkor terjeszthető elő, ha az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette vagy a jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [16] Az Alkotmánybíróság rögzítette, hogy az indítványozó a jogerős másodfokú bírósági határozat ellen nyújtotta be panaszát. Az indítványozó rendkívüli perorvoslatot nem vett igénybe. Az Ügyrend 32. § (1) bekezdése szerint az Abtv. 27. § b) pontjában foglalt jogorvoslati lehetőség kimerítésének kötelezettsége nem vonatkozik a felülvizsgálatra mint rendkívüli jogorvoslatra. Az Alkotmánybíróság ennek alapján megállapította, hogy az indítvány a befogadáshoz szükséges ezen feltételnek is eleget tett.
- [17] 8. Az Alkotmánybíróság ezután az Abtv. 29. §-ában, az indítvány befogadásához szükséges további feltételek fennállását vizsgálta.
- [18] Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltétele, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [19] A bíróságok döntése azon a következetes és több évtizedes bírói gyakorlaton alapul, amely szerint a rágalmozás nem valósul meg, ha a sérelmezett becsületsértő kijelentést egy peres eljárásban, az ügy tárgyával, az abban érintett személlyel összefüggésben az ügy tisztázása érdekében teszik (BJD 1195., 3052., BH 1994/295., 2004/305., EBH 1011., 2394/2011. számú büntető elvi határozat, stb.). Az indítvány nem vitatja ennek a bírói gyakorlatnak az alkotmányosságát, kizárólag azt kifogásolja, hogy a terhelt a polgári eljárás során előadott védekezésében öncélúan – és nem az ügy tisztázása érdekében – állította a valótlan és becsületsértő tényeket.

Az indítvány szerint a bíróságnak ezért az indítványozó által kezdeményezett magánvádas büntetőeljárásban előbb azt kellett volna vizsgálnia, hogy a sérelmezett tényeket az ügy tárgyával összefüggésben, a tényállás tisztázása érdekében állították-e, majd ezt követően a bíróságnak mérlegelnie kellett volna az állított tényekkel összefüggésben a valóságbizonyítás elrendelését. Az indítvány érvelése tehát nem az alkotmányjogi összefüggés érdemére, hanem a bírósági döntés szakjogi felülvizsgálatára irányul.

- [20] Az Alkotmánybíróság – következetes gyakorlatának megfelelően – emlékeztet arra, hogy a jogszabályokat a bíróságok értelmezik, és az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben a bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek, a cselekmény jogellenességének vagy a jogellenesség hiányának a megállapítása, továbbá a valóságbizonyítás elrendelése vagy mellőzése olyan szakjogi kérdések, amelyekre az Alkotmánybíróság felülvizsgálata nem terjedhet ki. Az Alkotmánybíróság jogköre ugyanis nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan – vélt vagy valós – jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható {pl. 3147/2016. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [23], 3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.
- [21] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint mindezekre tekintettel az alkotmányjogi panasz az ügy érdemében hozott bírósági határozatot érdemben befolyásoló alkotmányellenességet, illetve alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel.
- [22] A kifejtett indokok alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) pontja alapján visszautasította.
- [23] 9. Az indítványozó kérte jelen ügynek a Balassagyarmati Törvényszék 13.Bf.192/2016/5. számú végzése ellen benyújtott alkotmányjogi panasz alapján az Alkotmánybíróság előtt folyamatban lévő ügghöz történő egyesítést, amelyről azonban az alkotmányjogi panasz visszautasítása folytán az Alkotmánybíróságnak nem kellett határoznia.

Budapest, 2017. október 3.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/922/2017.

• • •